

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **A. P.**, bytom K. č. 547, X. V., bez právneho zastúpenia, proti žalovanému : **Krajský súd v Trnave** so sídlom Vajanského č. 2/A, 918 70, Trnava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu v konaní vedenom na Krajskom súde v Trnave pod sp. zn. 14 S 46/2007, o **zaujatosti sudcov** Krajského súdu v Trnave, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky vec vedenú na Krajskom súde v Trnave pod č. 14 S 46/2007 **p r i k a z u j e** z dôvodov vhodnosti na prejednanie a rozhodnutie **Krajskému súdu v Trenčíne**.

O d ô v o d n e n i e :

Žalobca podal dňa 21. 5. 2007 na Krajský súd v Trnave opravný prostriedok zo dňa 16.05.2007 na preskúmanie rozhodnutia predsedníčky Krajského súdu v Trnave, ktorým uvedený orgán štátnej správy súdov zamietol odvolanie žalobcu a napadnuté (fiktívne) rozhodnutie Okresného súdu Galanta vydané v konaní podľa zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) potvrdil.

V prvostupňovom konaní sa žalobca na základe žiadosti z 13. februára 2007 podanej na Okresný súd Galanta domáhal poskytnutia informácie, tzn. zaslania fotokópií zo všetkých 19 kompletných spisov z dedičských konaní, ním v žiadosti označených.

Predsedička Krajského súdu v Trnave predložila dňa 19.05.2008 Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky spis na rozhodnutie o námietke zaujatosti podľa § 16 O.s.p. spolu s priložením prílohy, v ktorej sa jednotliví sudcovia dotknutého krajského súdu vyjadrujú, či sa vo veci cítia byť zaujatí alebo nie.

Podľa § 16 ods. 1 prvej až tretej vety O.s.p. súd predloží vec nadriadenému súdu s vyjadrením sudcu na rozhodnutie o námietke zaujatosti do 15 dní od jej podania. Ak sa spis zároveň predkladá odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní, vec sa predloží až po vykonaní úkonov spojených s predložením veci odvolaciemu súdu. O tom, či je sudca vylúčený, rozhodne do desiatich dní od predloženia veci nadriadený súd v senáte; touto lehotou nie je viazaný, ak rozhoduje zároveň o odvolaní.

Najvyšší súd po oboznámení sa s obsahom súdneho spisu zistil, že dňa 15.04.2008 JUDr. J. U., ako predsedníčka vo veci konajúceho senátu, vyjadrila svoj pocit zaujatosti s odôvodnením, že Krajský súd v Trnave je jej zamestnávateľom, a preto navrhla, aby vec bola pridelená inému krajskému súdu. Obdobne sa dňa 16. apríla 2008 vyjadrili aj JUDr. K. B., predsedníčka senátu a JUDr. P. P., sudkyňa.

Na základe týchto písomných vyjadrení sa koncom mesiaca apríl 2008 vyjadrili aj zvyšní sudcovia Krajského súdu v Trnave, s výnimkou jediného, že sa cítia byť zaujatými a spoločným dôvodom je to, že sú sudcami uvedeného súdu, ktorý je navyše ich zamestnávateľom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej na účely tohto rozhodnutia len „Najvyšší súd“) ako vecne príslušný súd pre rozhodnutie o námietkach zaujatosti (§ 16 ods. 1 O.s.p.) po oboznámení sa s predloženým spisom a po dôkladnom zvážení obsahu písomných námietok vznesených jednotlivými sudcami Krajského súdu v Trnave dospel k záveru, že za súčasnej situácie nie je možné námietkam vyhovieť.

V posudzovanej veci sa od Najvyššieho súdu vyžaduje posúdenie rozhodovacej nestrannosti (tzn. nezaujatosti) sudcov Krajského súdu v Trnave za situácie, kedy by mali v správnom súdnictve preskúmať rozhodnutie vydané štátnou správou súdov, tzn. súčasnou predsedníčkou krajského súdu, na ktorom pôsobia.

Podľa § 14 ods. 1 O.s.p. sú sudcovia vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo

k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezáujatosti. Ide o tzv. subjektívny test nestrannosti sudcu, ktorý vyjadruje vnútorný psychický postoj sudcu k prejednávanej veci vrátane účastníkov konania a o ktorom je schopný relatívne presne informovať iba sudca samotný.

Avšak žiadny z namietajúcich sa sudcov neuviedol ako dôvod svojej zaujatosti pomer k účastníkovi, tzn. k tunajšej predsedníčke Krajského súdu v Trnave, a čo mu konkrétne bráni v rozhodnutí uvedenej veci. Samotná formulácia „som sudcom/sudkyňou Krajského súdu v Trnave“, resp. doplnená ešte o konštatovanie, že „Krajský súd je mojim zamestnávateľom“ nezodpovedá zákonnej požiadavke uvedenej v § 14 ods. 1 O.s.p., a to najmä s prihliadnutím na ust. § 25 ods. 1 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Podľa § 25 ods. 1 cit. zákona vymenovaním za sudcu vzniká a zánikom funkcie sudcu zaniká osobitný vzťah sudcu k štátu, z ktorého vyplývajú práva a povinnosti sudcu a štátu upravené týmto zákonom. Za štát v týchto vzťahoch koná ústredný orgán štátnej správy súdov, ktorého pôsobnosť konkrétne upravuje osobitný predpis.

Práve osobitný vzťah sudcu k štátu mu musí umožniť konať a rozhodovať vo všetkých veciach, tzn. aj vo veciach, ktoré sa týkajú nielen štátu, s ktorým tento osobitný vzťah počas celého výkonu svojej funkcie udržiava, ale aj s orgánmi štátnej správy súdov vrátane súdu, na ktorom aktuálne svoju funkciu vykonáva. K tomuto postoju mu čl. 144 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nielen výslovne priznáva nezávislosť výkonu funkcie sudcu, ale súčasne prostredníctvom iných právnych predpisov zabezpečuje garancie bežné v demokratickej spoločnosti na ničím nerušený výkon funkcie sudcu.

Opačný výklad situácie sudcu, ktorý by sa mal dostať (a v posudzovanej veci je dôvodný záver o narastajúcom výskyte týchto vecí pri aplikácii zák. č. 211/2000 Z.z. jednotlivcami nespokojnými s výsledkami prvostupňového informačného konania) do konfliktu so štátnou správou svojho súdu, by ohrozoval v prípade nedostupnosti vhodnej rozhodovacej alternatívy dostupnosť spravodlivosti, a v konečnom dôsledku by maril riadne uplatnenie ústavou zaručeného práva jednotlivca na spravodlivú súdnu ochranu v zmysle čl. 46 a nasl. ustanovení Ústavy Slovenskej republiky.

Takúto situáciu je tiež potrebné dôsledne odlíšiť od uznávaného princípu „*nemo iudex in causa sua*“, lebo tu nejde o osobnú vec sudcu, ale o stále

zdôrazňovaný vzťah medzi sudcom na strane jednej a štátom, tzn. výkonnou mocou, na strane druhej.

V zmysle Tretej časti zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch sa medzi orgány riadenia a správy súdov, ktoré najmä majú vytvárať súdom Slovenskej republiky podmienky na riadny výkon súdnictva, predovšetkým v oblasti personálnej, organizačnej, ekonomickej, finančnej, odbornej a dohliadať na riadny výkon súdnictva spôsobom a v medziach ustanovených zákonom, patria predseda a podpredseda súdu za prísneho splnenia podmienky, že riadenie a správa súdov nesmú zasahovať do rozhodovacej činnosti súdov (§ 32 a § 33 cit. zákona).

Navyše nie je možné podľa mienky Najvyššieho súdu stotožniť štátnu správu súdov vykonávanú prostredníctvom rozhodovacej činnosti predsedami a podpredsedami súdov, hoci ide o profesionálnych sudcov, s výkonom súdnej moci. Naopak, aj v týchto prípadoch musí platiť v súlade s čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, že vo väčšine prípadov rozhodnutí vydaných predsedami súdov ide o rozhodnutia správnych orgánov, ktoré v konečnom dôsledku môžu a súčasne aj musia byť preskúmateľné predstaviteľmi súdnej moci.

Jedinou výnimkou z hore uvedených záverov predstavuje objektívny test nestrannosti sudcu, ktorý sa však vždy musí preverovať s tým následkom, či by v konečnom dôsledku vykonanie tohto testu neodňalo účastníkom právo na spravodlivú súdnu ochranu. Iba za súčasnej situácie, kedy do úvahy pripadajú viaceré zvyšné krajské sudy nevyvolávajúce objektívne pochybnosti u účastníka o nestrannosti svojho rozhodovania, je možné takýto objektívny test vykonať.

V prípade objektívneho testu o nestrannosti sudcov je nutné v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva skúmať, či verejnosť môže pociťovať určité pochybnosti, ktoré by, podľa ich mienky (teória zdania), mohli brániť v nestrannom rozhodnutí v takejto veci. Ak tieto pochybnosti možno identifikovať, potom je povinnosťou súdu za splnenia hore uvedených podmienok prikázať vec z dôvodu vhodnosti inému súdu.

Najvyšší súd, po vykonaní hore uvedeného objektívneho testu, zaujíma stanovisko, že pri rozhodovaní sudcov Krajského súdu v Trnave za situácie, kedy by mali v správnom súdnictve preskúmať rozhodnutie vydané štátnou správou súdov, tzn. súčasnou predsedníčkou krajského súdu, na ktorom pôsobia, by takéto pochybnosti verejnosti o ich rozhodovacej nestrannosti mohli vzniknúť.

Podľa § 12 ods. 2 O.s.p. platí, že vec možno prikázať inému súdu toho istého stupňa aj z dôvodu vhodnosti.

Preto Najvyšší súd za účelom zachovania zásady rýchlosti a hospodárnosti súdneho konania a v záujme eliminovania možnej nedôvery verejnosti v nestranné rozhodovanie súdov na základe hore uvedených právnych záverov nevyhlásil namietajúcich sa sudcov Krajského súdu v Trnave, ale s využitím dôvodu vhodnosti prikázal ďalej vo veci konať krajskému súdu, u ktorého sú vzhľadom na bydlisko žalobcu vyššie predpoklady, že uvedenému spochybňovaniu zo strany verejnosti môže byť čo najmenej vystavený.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd s odkazom na ust. § 12 ods. 2 O.s.p. prikázal vo veci konať a rozhodnúť Krajskému súdu v Trenčíne.

Poučenie : Proti tomuto rozhodnutiu **n i e j e** prípustný opravný prostriedok (§ 246c O.s.p.).

V Bratislave dňa 27. mája 2008

JUDr. Anna Elexová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Anna Koláriková